
Dobešova vizitka: zbytečný projekt za 650 milionů

Dobešova vizitka: zbytečný projekt za 650 milionů

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

9.1.2012 Hospodářské noviny, Strana 2, Téma

Evropské miliardy Unijní úředníci kritizují české žádosti o dotace. Hrozí, že stát přijde o peníze z fondů Evropské unie
Fokus

Náměstkovi ministra školství Michalu Zaorálkovi přišel v půli prosince nepříjemný dopis z Bruselu. Evropská komise ho upozornila na to, že dva projekty, na které ministerstvo žádá od Evropské unie miliardu korun, jsou šlendrián. Bruselští úředníci v dopise naznačili, že se projekt míjí se zaměřením programu, ze kterého mají evropské peníze přijít, a jeden z nich dokonce „zůstává na okraji způsobilosti pro financování“, napsali úředníci evropské komise.

Baumruk ovlivňuje mladé Ostřejší výtka směřovala k autorům projektu s úřednickým názvem „Vzdělávání k vyšším kompetencím v oblasti tělesné kultury a zdravého životního stylu“, kterému na úřadu přezdívali zkráceně SPORT. Jeho garantem a spoluautorem je bývalý šéfredaktor sportovní redakce České televize Jiří Baumruk, jehož angažmá na ministerstvu si prosadil přímo ministr Josef Dobeš (Věci veřejné).

Baumruk slibuje, že jeho projekt za 650 milionů korun „je schopen ovlivnit životní návyky a životní styl mladé generace“. Nad projektem však krouží hlavou nejen bruselští úředníci, ale i pedagogové fakult tělesné výchovy.

Podle toho, jak Baumruk popsal v projektu své záměry, složité věci za evropské peníze vymýšlet nechce. Jde spíše o administrativu, kterou mají spravovat celkem tři manažeři a jeden metodik. Nejprve plánuje analyzovat oblast vzdělávání ve sportu, vytvořit metodiku, prozkoumat, v jaké kondici jsou v Česku sportoviště, vyrobit televizní spoty. Potom hodlá zajistit vzdělávání lidí, kteří by chtěli být trenéry, instruktory nebo učiteli tělesné výchovy.

„Vzdělávání ve sportu už teď zajišťují fakulty tělesné výchovy tří vysokých škol v Praze, Brně a Olomouci, nemalá část absolventů je z pedagogických fakult. Proto by finanční prostředky měly směřovat právě do všech těchto institucí. Je zcela zbytečné vytvářet nové struktury. Je to nekompetentní utrácení evropských peněz,“ míní proděkan Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy Karel Kovář a vedoucí katedry technických a úpolových sportů Miloš Fiala, které HN oslovily, aby projekt posoudili. „Projekt je jinak postaven víceméně na obecných tvrzeních a nerespektuje ani dílčí studie o potřebách vzdělávání, které již existují,“ říkají oba experti. Mimochodem cena projektu je téměř čtyřikrát vyšší než roční rozpočet fakulty.

Neprobádaný sport Ministerstvo na dotazy HN nedokázalo vysvětlit, proč projekt vlastně rozjelo.

Sám Baumruk na otázky nereagoval a jeho stanovisko se nepodařilo získat ani pracovníkům tiskového oddělení. Jediný jeho komentář přinesla Česká pozice, která o podezřelém projektu SPORT informovala jako první. Podle ní Baumruk jeho existenci odůvodnil tím, že „je oblast tělesné kultury v poslední době neprobádaná“.

Oslovení univerzitní experti přitom připomínají, že zásadním nedostatkem Baumrukovy práce je fakt, že autor vzdělávací trh v oblasti tělovýchovy a sportu jak v ČR, tak v mezinárodním kontextu, vůbec nepopisuje, nebo hůř – vůbec ho nezná.

Vysvětlení je přitom skryto mezi řádky vytýkacích dopisů z Evropské komise. Ta kromě kritiky zjevně špatně sepsaných projektů upozorňuje na fakt, že v čerpání evropských peněz má Česká republika velký skluz. Hrozí jí proto, že na nabízené miliardy vůbec nedosáhne. Projekty tak vznikají na poslední chvíli, což může vysvětlovat, proč jsou napsané špatně.

Střídání škodí Varování, že ministerstvo nestihá, přitom dostali jeho úředníci už loni v dubnu. „To bylo ještě před mým nástupem na ministerstvo, když nás Evropská komise varovala, že nám omezí přístup k evropským miliardám, pokud nedojde k zásadnímu posunu v administraci operačního programu,“ říká dnes již bývalý náměstek Jakub Hodinář. Tomu se i podle reakcí z Bruselu podařilo program stabilizovat, nakonec však musel loni v listopadu odejít. Sekci fondů EU v té době řídil Michal Zaorálek, ten ve funkci vydržel pět měsíců, po něm přišel Robert Plaga, který odešel už po osmi dnech. .

A tady se skrývá další příčina toho, proč má školství nejvíce problémů s čerpáním evropských peněz. Že to tak je, změřilo ministerstvo pro místní rozvoj, které vytvořilo jakousi ideální křivku čerpání evropských miliard. Ministerstvo školství je podle prvního náměstka Daniela Brauna na samé hraně. „Časté personální změny nejsou hlavní příčinou problémů s čerpáním, ale rozhodně to celé věci nepomáhá,“ hodnotí Dobešovu personální politiku exnáměstek Hodinář.

„Přitom pro hladký průběh čerpání peněz je důležitý právě stabilní tým lidí, kteří už ty partnery v Evropské komisi dobře znají,“ připomíná bývalá ministryně školství Miroslava Kopicová.

Personální politika Josefa Dobeše

V sekci fondů EU, která má na starost přípravu projektů a komunikaci s Evropskou komisí, se za Dobešova působení v čele ministerstva školství vystřídalo celkem pět ředitelů.

Jan Vitula prosinec 2007 – září 2010 Jana Vitulu ministr Josef Dobeš „zdedil“ po své předchůdkyni Miroslavě Kopicové, na ministerstvu však působil už za dob Ondřeje Lišky (Strana zelených).

Dobeš Vitulu odvolal předloni na podzim, oba politici si evidentně nerozuměli v tom, jak sekci fondů vést. Oficiálním důvodem Vitulova odvolání byl špatný výsledek Dobešova auditu ohledně čerpání unijních miliard.

Jaroslav Kuba září 2010 – červen 2011 Kuba na Vitulovo místo přišel z pozice prorektora ČVUT. I on nakonec musel odejít, a to především kvůli sporům s ministrem Dobešem o pozemky pro superlaser Extreme Light Infrastructure (ELI). Michal Zaorálek červen – listopad 2011 Původně komunální politik ODS a bývalý strážník městské policie měl napravit problémy, které se v sekci fondů EU nashromáždily v době působení Jaroslava Kuby. I s ním se Dobeš ve funkci rozloučil, nicméně Zaorálek povýšil na post náměstka pro strukturální fondy.

Jan Kříž – prosinec 2011 Vedením sekce byl pověřen dočasně po odchodu Zaorálka, do té doby vedl Odbor řízení Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace.

Robert Plaga – prosinec 2011 Přišel z Mendelovy univerzity. Plaga musel po osmi dnech odejít – odmítl podepsat problematické projekty, například podporu celoživotního vzdělávání.

Počet úředníků zabývajících se eurofondy se za Dobešova působení více než zdvojnásobil, místo 180 lidí má teď sekce pro EU 380 zaměstnanců.

Problémy s čerpáním peněz z EU

Problémy s čerpáním miliard z evropských fondů nemá pouze ministr školství Josef Dobeš. Ministerstvo dopravy sice již zažádalo o vyplacení téměř celého objemu nabízených peněz, EU se však zdráhá proplatit stavby za dvacet miliard korun, protože jejich schvalování a zadávání neodpovídá evropským předpisům. Do skluzu při čerpání evropských dotací se mohou dostat i ministerstva průmyslu a obchodu, životního prostředí či pro místní rozvoj.

Ministerstvo školství:

116 mld.

korun může celkem čerpat.

Prostřednictvím schválených projektů zatím požádalo o 77 miliard.

EU zatím přislíbila proplatit projekty za

3,8 mld.

Ministerstvo životního prostředí:

148 mld.

korun může celkem čerpat.

Prostřednictvím schválených projektů zatím požádalo o 39,6 miliardy.

EU zatím přislíbila proplatit projekty za

10,8 mld.

Ministerstvo průmyslu a obchodu:

91 mld.

korun může celkem čerpat.

Prostřednictvím schválených projektů zatím požádalo o 66,5 miliardy.

EU zatím přislíbila proplatit projekty za 18 mld.

Ministerstvo pro místní rozvoj:

54,7 mld.

korun může celkem čerpat.

Prostřednictvím schválených projektů zatím požádalo o 37,8 miliardy.

EU zatím přislíbila proplatit projekty za 7,6 mld.

Ministerstvo dopravy:

173 mld.

korun může celkem čerpat.

Prostřednictvím schválených projektů zatím požádalo o 171 miliard.

EU zatím přislíbila proplatit projekty za 28,7 mld.

Projekt je postaven víceméně na obecných tvrzeních a nerespektuje ani dílčí studie o potřebách vzdělávání, které již existují. Karel Kovář a Miloš Fiala Fakulta tělesné výchovy a sportu UK Poznámka: Celková suma peněz zahrnuje roky 2007–2013, na každý rok případně přibližně sedmina z celého balíku peněz. Údaje jsou z listopadu loňského roku.

Zdroj: Měsíční monitorovací zpráva Ministerstva pro místní rozvoj